

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายชัช ชลวร ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๖/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๒๘/๒๕๕๓

วันที่ ๙ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประเด็นวินิจฉัย

กระบวนการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

ความเห็น

ศาลมีคำสั่งให้นำสำนวนและพยานเอกสารในคดีเรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๓ มาประกอบการพิจารณาวินิจฉัยในคดีนี้

การวินิจฉัยประเด็นว่า กระบวนการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ร้องมีอำนาจยื่นคำร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๕ ได้หรือไม่

เห็นว่า บทบัญญัติมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองว่า พรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๖๖ ให้นายทะเบียนแจ้งต่ออัยการสูงสุดพร้อมด้วยหลักฐาน ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควรก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจากนายทะเบียนและผู้แทนจากอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุด เพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ ให้นายทะเบียนมีอำนาจยื่นคำร้องเอง สำหรับมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ บัญญัติว่า เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียน หรือเมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งจากคณะกรรมการ

บริหารพรรคการเมืองและได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองใดกระทำการตามมาตรา ๙๔ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งต่ออัยการสูงสุด พร้อมด้วยหลักฐาน เมื่ออัยการสูงสุดได้รับแจ้งให้พิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าอัยการสูงสุดเห็นสมควร ก็ให้ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งโดยมีผู้แทนจาก นายทะเบียนและผู้แทนจากสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญต่อไป ในกรณีที่คณะกรรมการดังกล่าวไม่อาจหาข้อยุติเกี่ยวกับการดำเนินการยื่นคำร้องได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้งคณะกรรมการ ให้นายทะเบียนโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องเอง บทบัญญัติทั้งสองเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ในส่วนวิธีสบัญญัติว่าด้วยอำนาจของผู้ร้องในการยื่นคำร้อง โดยความตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติเพิ่มเติมเกี่ยวกับ กระบวนการของนายทะเบียนพรรคการเมืองว่าต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในการแจ้งต่ออัยการสูงสุด และในกรณีที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องและมีการตั้งคณะกรรมการแล้วไม่อาจหาข้อยุติได้ นายทะเบียนพรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเอง ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มีหลักเกณฑ์และสาระสำคัญอย่างเดียวกันกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ และศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยไว้ในคำวินิจฉัยที่ ๑๕/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ว่า “ในส่วนที่เป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ จะต้องใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในขณะที่มีการดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย” กรณีจึงใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๕ ในคดีนี้

บทบัญญัติของมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับกระบวนการยื่นคำร้องโดยนายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่ออัยการสูงสุดเพื่อให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นกฎหมายในส่วนวิธีสบัญญัติได้กำหนดกระบวนการเสนอคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้เป็นขั้นตอน คือ (๑) มีข้อเท็จจริงปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง หรือนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งจากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง

และได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามมาตรา ๙๔ (๒) นายทะเบียนพรรคการเมือง โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้แจ้งต่ออัยการสูงสุด และ (๓) อัยการสูงสุดต้องพิจารณา เรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยเห็นสมควรยื่นหรือไม่ยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ และในกรณีที่อัยการสูงสุดไม่ยื่นคำร้องให้นายทะเบียนพรรคการเมืองตั้งคณะกรรมการขึ้น คณะหนึ่งเพื่อดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐาน แล้วส่งให้อัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ต่อไป หากคณะกรรมการไม่อาจหาข้อยุติได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้งคณะกรรมการ ให้นายทะเบียน พรรคการเมืองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจยื่นคำร้องเอง สำหรับขั้นตอน ที่เกี่ยวกับการดำเนินการของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง ย่อมหมายความว่า เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองมีข้อเท็จจริงว่าพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งมีเหตุตามมาตรา ๙๔ ซึ่งกฎหมายไม่ได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการเกี่ยวกับการได้มาซึ่งข้อเท็จจริง ข้อเท็จจริงดังกล่าวอาจปรากฏ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองโดยอาจจะเห็นเอง หรือได้รับแจ้งจากบุคคลใดที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง ที่ร้องเรียน ก็เป็นอำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมืองในการสืบสวนสอบสวนเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง ดังกล่าว โดยอาจจะแต่งตั้งบุคคลดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อนำมาประกอบการใช้ดุลพินิจ ของตนก็ได้ แต่ผลการดำเนินการตรวจสอบนั้นไม่ผูกพันการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนพรรคการเมือง เนื่องจากอำนาจดุลพินิจของนายทะเบียนพรรคการเมืองที่จะวินิจฉัยว่าการกระทำดังกล่าวเข้าองค์ประกอบ ตามมาตรา ๙๔ หรือไม่ เป็นไปโดยอิสระและเป็นอำนาจเด็ดขาดของนายทะเบียนพรรคการเมือง ในการเริ่มแสวงหาข้อเท็จจริง และเป็นไปอย่างอิสระไม่อยู่ภายใต้คณะกรรมการการเลือกตั้ง เมื่อนายทะเบียน พรรคการเมืองเห็นว่าความปรากฏแล้วว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุเข้าองค์ประกอบตามมาตรา ๙๔ แล้ว การแจ้งต่ออัยการสูงสุดเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ นายทะเบียนพรรคการเมืองต้องให้คณะกรรมการ การเลือกตั้งเห็นชอบ เพื่อให้คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังกล่าวเสียก่อน

ข้อเท็จจริงได้ความตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา พร้อมเอกสารประกอบ และข้อเท็จจริง ในสำนวนคดีของศาลรัฐธรรมนูญเรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๓ ว่า ในการประชุมคณะกรรมการ การเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๒ ที่ประชุมรับทราบรายงานความคืบหน้าการดำเนินการ กรณีพรรคการเมืองฝ่าฝืนบทบัญญัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองของ คณะกรรมการตรวจสอบเอกสาร และการร้องเรียนของพรรคเพื่อไทยแล้วเห็นว่า เมื่อมีความปรากฏ

ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยมีเหตุอันสมควรว่า มีการกระทำใดอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเกี่ยวกับคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวแล้ว จึงมีมติแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวน ดำเนินการสืบสวนสอบสวนในเรื่องดังกล่าว ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวนสอบสวนและการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้วให้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งการคณะกรรมการการเลือกตั้ง (เอกสารหมาย ร ๑๐ ในคดีเรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๓) ซึ่งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนได้รายงานผลต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวม ๓ ครั้ง กล่าวคือ ในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดำเนินการสอบสวนและตรวจสอบข้อมูลให้ครบถ้วน ในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว ให้คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนดำเนินการสืบหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมรวมทั้งเชิญบุคคลมาให้ถ้อยคำ และในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้ว มีมติด้วยเสียงข้างมากส่งเรื่องให้นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาตามมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ในประเด็นข้อกล่าวหาที่ ๑ กรณีกล่าวหาว่า พรรคประชาธิปไตยรับบริจาคเงินจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน) ผ่านบริษัท เมชโซอะ บีซิเนส แอนด์ ครีเอชั่น จำกัด เป็นจำนวนเงิน ๒๕๘ ล้านบาท โดยทำสัญญาว่าจ้างทำสื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ตามโครงการต่าง ๆ เป็นนิติกรรมอำพรางเพื่อหลีกเลี่ยงการรายงานการรับบริจาคเงินตามที่กฎหมายกำหนด อันอาจเข้าข่ายเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๖๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๙๔ (๓) (๔) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และข้อกล่าวหาที่ ๒ กรณีไม่ได้ใช้จ่ายเงินที่ได้รับสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย และการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองไม่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง อันอาจเข้าข่ายเป็นการกระทำผิดตามมาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และมาตรา ๘๒ และมาตรา ๙๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยการประชุมในวันดังกล่าว ข้อกล่าวหาที่ ๑ นั้น นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง มีความเห็นว่า ให้ยกคำร้อง ตามความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนเสียงข้างมาก (เอกสารหมาย ร ๒๒๗/๓, ๒๒๗/๔ และ ๒๒๗/๕ ในคดี

เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๓) และต่อมาวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๒ นายทะเบียนพรรคการเมือง แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๖ มาตรา ๗ มาตรา ๙๓ และมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเพื่อให้มีข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาของนายทะเบียนพรรคการเมือง (เอกสารหมาย ร ๒๒๘ ในคดีเรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๓) ภายหลังจากที่คณะกรรมการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ แล้ว นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ นายทะเบียนพรรคการเมือง ได้ส่งไว้ในหนังสือของ คณะกรรมการตรวจสอบว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามที่ คณะทำงานของนายทะเบียนฯ รวบรวมเพิ่มเติมจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยแต่งตั้ง คณะกรรมการสืบสวนสอบสวนรวบรวมไว้ในเบื้องต้น อาจมีการกระทำตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ อันควรสู่การพิจารณามีมติของคณะกรรมการ การเลือกตั้ง และนายอภิชาติ สุขัคคานนท์ ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ส่งในหนังสือฉบับเดียวกัน ในวันเดียวกันว่า ตั้งแต่วันพรุ่งนี้เป็นต้นไปหยุดราชการ ๖ วันติดต่อกัน ให้นำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการ การเลือกตั้งด่วนเพื่อพิจารณาให้เสร็จไปในวันนี้ (เอกสารหมาย ร ๑๓ ในคดีเรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๓) ที่ประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ ในข้อกล่าวหาที่ ๑ มีมติด้วยคะแนนเสียง ข้างมากให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่ออัยการสูงสุด พร้อมด้วยหลักฐาน เพื่อให้อัยการสูงสุดยื่นคำร้อง เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคประชาธิปัตย์ต่อไป ตามมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ (เอกสารหมาย ร ๑๔ ในคดีเรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๓) โดยการลงมติในวันดังกล่าว ในข้อกล่าวหาที่ ๑ นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ เป็นเสียงข้างน้อยเสียงเดียว ที่มีความเห็นว่า “ยกคำร้อง พยานหลักฐานไม่พอฟังว่าพรรคประชาธิปัตย์รับบริจาคเงินจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน ฯ โดยหลีกเลี่ยงการรายงานการรับบริจาคเงิน” (เอกสารหมาย ร ๒๓๐/๑ ในคดีเรื่อง พิจารณาที่ ๑๔/๒๕๕๓)

จากข้อเท็จจริงดังกล่าว เห็นว่า การประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๒ เป็นกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้ง มิได้มีการใช้อำนาจของนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง สำหรับการประชุมคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ นายอภิชาติ สุขัคคานนท์

ประธานกรรมการการเลือกตั้งในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่าให้เสนอเรื่องนี้ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณา โดยส่งในหนังสือของคณะกรรมการตรวจสอบว่านายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามที่คณะทำงานของนายทะเบียน ฯ รวบรวมเพิ่มเติมจากที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เคยแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนรวบรวมไว้ในเบื้องต้น อาจมีการกระทำตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ อันควรสู่การพิจารณามีมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยยังมีได้มีความเห็นอย่างใด อย่างหนึ่งว่าพรรคผู้ถูกร้องได้กระทำการตามมาตรา ๙๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ เช่นนี้ยังถือไม่ได้ว่า ความได้ปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ตามมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง แล้ว แต่อย่างไรก็ตามในวันเดียวกันนายทะเบียนพรรคการเมืองก็มีความเห็นในข้อกล่าวหาที่ ๑ ว่า “ยกคำร้อง พยานหลักฐานไม่พอฟังว่าพรรคประชาธิปไตยรับบริจาคเงินจากบริษัท ทีพีไอ โพลีน ฯ โดยหลีกเลี่ยงการรายงานการรับบริจาคเงิน” ถือว่าความตามข้อกล่าวหาที่ ๑ ได้ปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง ตั้งแต่วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ แล้ว ดังนั้น เมื่อฟังข้อเท็จจริงได้ว่า ความปรากฏอันเป็นประเด็นของคดีนี้ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๓ และนายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นให้ยกคำร้อง ซึ่งหมายความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นว่า กรณียังไม่มีข้อเท็จจริงที่พิจารณาเห็นว่ามีการกระทำของพรรคผู้ถูกร้องอันเป็นเหตุให้ยุบพรรค กรณีจึงไม่อาจดำเนินการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นชอบเพื่อแจ้งต่ออัยการสูงสุดตามมาตรา ๙๕ วรรคหนึ่งได้อีกต่อไป คดีการกล่าวหาพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงเป็นอันยุติ ส่วนการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มีมติเสียงข้างมากในการประชุมในวันดังกล่าวให้นายทะเบียนพรรคการเมืองแจ้งต่อผู้ร้องเพื่อให้ผู้ร้อง ยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องต่อไป ตามมาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ย่อมไม่ก่อให้เกิดอำนาจยื่นคำร้องเพราะ นายทะเบียนพรรคการเมืองมีความเห็นให้ยกคำร้องไปแล้ว ดังนั้น ผู้ร้องจึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องต่อ ศาลรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง

ประเด็นที่สอง ผู้ร้องมีอำนาจยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ หรือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ ได้ หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ บัญญัติว่า

“บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้

ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้รู้เห็นการกระทำดังกล่าว ย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้”

และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ บัญญัติว่า

“บุคคลจะใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญนี้ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ มิได้

ในกรณีที่บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการตามวรรคหนึ่ง ผู้ทราบการกระทำดังกล่าว ย่อมมีสิทธิเสนอเรื่องให้อัยการสูงสุดตรวจสอบข้อเท็จจริงและยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้เลิกการกระทำดังกล่าว แต่ทั้งนี้ ไม่กระทบกระเทือนการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำการดังกล่าว

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการตามวรรคสอง ศาลรัฐธรรมนูญอาจสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามวรรคสาม ให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารของพรรคการเมืองที่ถูกยุบในขณะที่ยังกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งดังกล่าว”

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญทั้งสองมาตราเป็นบทบัญญัติว่าด้วยการเลิกกระทำการและการยุบพรรคการเมือง ซึ่งเป็นบทบัญญัติส่วนสารบัญญัติและวิธีบัญญัติเกี่ยวกับการยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยสั่งการให้พรรคการเมืองใดเลิกกระทำการหรืออาจสั่งยุบพรรคการเมือง โดยมีหลักการและสาระสำคัญ

เป็นเช่นเดียวกัน เพียงแต่บัญญัติแตกต่างกันในเรื่องของผู้มีสิทธิเสนอเรื่องต่ออัยการสูงสุด และรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๕๐ เพิ่มเรื่องโทษเกี่ยวกับการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคที่ถูกยุบในขณะกระทำความผิด ในคดีนี้ ผู้ร้องเห็นสมควรยื่นคำร้องขอให้มีการสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ โดยยืนยันว่าขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้อง เนื่องจากได้กระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ อันเป็นการฝ่าฝืนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ ดังนั้น กรณีจึงมีเหตุที่จะพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ตามเงื่อนไขและคำขอของผู้ร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ ต่อไป โดยเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้นำหลักการและสาระสำคัญแห่งบทบัญญัติมาตรา ๖๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาบัญญัติไว้เป็นหลักการและสาระสำคัญเดียวกันกับมาตรา ๖๘ จึงนำบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ มาใช้บังคับแก่คดีนี้

เมื่อพิจารณารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ แล้วเห็นว่า ได้บัญญัติถึงกระบวนการที่อัยการสูงสุดสามารถยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในกรณีที่มีการกระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามวรรคหนึ่ง กล่าวคือ มีการใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ เมื่อการร้องขอต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้สั่งการให้เลิกกระทำการอันเป็นการต้องห้ามดังกล่าว แต่ในกรณีที่การกระทำอันเป็นการต้องห้ามได้สิ้นสุดลงแล้วก่อนยื่นคำร้อง ก็สามารถยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๖๘ เพื่อขอให้มีการสั่งยุบพรรคหรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามวรรคสามและวรรคสี่ได้ อันเป็นกระบวนการอีกช่องทางหนึ่งตามกฎหมายนอกเหนือจากกระบวนการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๕

ผู้ร้องจึงมีอำนาจยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ผู้ร้องไม่มีอำนาจยื่นคำร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๕ วรรคหนึ่ง แต่มีอำนาจยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๖๘ ได้ กระบวนการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงชอบด้วยกฎหมาย

นายชัช ชลวร
ประธานศาลรัฐธรรมนูญ